

КОПІЯ № 1
«14» жовтня 2017 р. *Н. Козачек*
(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО ТА ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора № <i>128-09</i> від « <i>21</i> » жовтня 2017 р. Ф. ПРОКОРЕНКО УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ № 02125585		Шифр документу 04-05/03.17	Система управління якістю у ХНПУ імені Г.С. Сковороди ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНИЙ ІНКЛЮЗИВНИЙ ЦЕНТР	УХВАЛЕНО Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 7 від «31» жовтня 2017 року
--	---	----------------------------------	--	---

ПОЛОЖЕННЯ ПРО Навчально-методичний інклюзивний центр

ПОГОДЖЕНО
Проректор з навчально-виховної
роботи
Якушко Н.М.
Н. Якушко
«*15*» жовтня 2017 р.

Завідувач кафедри спеціальної, інклюзивної
і здоров'язбережувальної освіти
Бойчук Ю.Д.
Ю. Д. Бойчук
«*23*» жовтня 2017 р.

Начальник юридичного відділу
Тарасенко О.В.
О. В. Тарасенко
«*24*» жовтня 2017 р.

РОЗРОБНИК
Ст. викл. кафедри спеціальної, інклюзивної
і здоров'язбережувальної освіти
Козачек Н.О.
Н. О. Козачек
«*20*» жовтня 2017 р.

Розроблено: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

Розробник: старший викладач кафедри спеціальної, інклюзивної і здоров'язбережувальної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди **Козачек Надія Олексіївна**

Ухвалено: Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 7 від «31» жовтня 2017 р.

Затверджено та введено в дію: наказом ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди № 128-од від «31» жовтня 2017 р.

1. Це положення визначає організаційні засади забезпечення в ХНПУ імені Г.С. Сковороди студентам з особливими освітніми потребами рівного доступу до якісної вищої освіти шляхом організації інклюзивного навчання та створення для них спеціального освітнього середовища.

2. Нормативно-правовою основою діяльності Центру є Загальна декларація прав людини (від 10.12.1948 р.); Конвенція про права інвалідів (від 13.12.2006 р., ратифіковано Україною 16.12.2009 р., набрала чинності 06.03 2010 р.), «Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів» (резолюція ГА ООН від 20.12.93 № 48/96); Конституція України, Закони України «Про освіту» (від 05.09.2017 р.), «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 р.), «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (від 21.03.1991 р.), «Про реабілітацію інвалідів в Україні» (від 06.10.1995 р.), «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» (від 05.10.2000 р.), «Про соціальні послуги» (від 19.06.2003 р.), Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI ст.) (від 29.05.1996 р.), Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст. (від 17.04.2002 р.); Укази Президента України від 13 грудня 2016 року № 553 «Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю», від 01.06. 2005 р. № 900/2005 «Про першочергові заходи щодо створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями», від 18.12 2007 р. № 1228/2007 «Про додаткові заходи щодо створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з обмеженими можливостями»; Постанови Кабінету Міністрів України: від 08.12.2006 № 1686 «Про затвердження Державної типової програми реабілітації інвалідів», від 31.01.2007 № 80 «Про затвердження Порядку надання інвалідам та дітям-інвалідам реабілітаційних послуг», від 23.05.2007 № 757 «Про затвердження Положення про індивідуальну програму реабілітації інваліда»; накази МОН від 02.12.2005 р. № 691 «Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю», від 15.01.2008 № 11 «Про додаткові заходи щодо створення сприятливих умов для життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями»; від 13.03.2008 № 170 «Про координування діяльності структурних підрозділів щодо створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями», від 01.10.10 року №912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання», від 10.06.2011 № 568 «Про заходи щодо розв'язання актуальних проблем осіб з обмеженими фізичними можливостями».

3. Метою діяльності Навчально-методичного інклюзивного центру (далі Центру) є забезпечення комплексного супроводу навчання та навчально-реабілітаційних умов, які спрямовані на забезпечення цілісного розвитку, творчої самореалізації осіб з особливими освітніми потребами, їх конкурентоспроможності на національному та міжнародному ринках праці.

4. Концептуальною основою діяльності Центру є уявлення про інклюзивну освіту як: одного з найважливіших аспектів прав людини; динамічний метод реагування на багатоманітність студентського контингенту та ставлення до індивідуальних відмінностей не як до проблеми, а можливостей

збагачення навчального процесу; процес урахування та задоволення різноманітних потреб студентів з особливостями психофізичного розвитку, шляхом збільшення їхньої участі в навчанні, культурному та суспільному житті, а також скорочення масштабів виключення в межах освіти та за її допомогою.

5. Робота Центру базується на основних принципах інклюзивної освіти:
 - справжня освіта може здійснюватися лише в контексті реальних взаємин;
 - кожна людина здатна відчувати і думати;
 - кожна людина має право на спілкування і на те, аби бути почутим;
 - всі люди потребують спілкування один з одним;
 - всі люди потребують підтримки і дружби;
 - для всіх, хто навчається досягнення повинні оцінюватися в тому, що вони можуть робити, чим в тому, що не можуть;
 - різноманітність підсилює всі сторони життя людини.
6. Основними завданнями Центру відповідно є:
 - визначення індексу інклюзії в університеті;
 - надання рекомендацій особам з особливими освітніми потребами щодо вибору напрямку підготовки й спеціальності при зарахуванні до університету;
 - надання адміністрації університету рекомендацій щодо створення безбар'єрного архітектурного середовища та спеціалізованої матеріально-технічної бази;
 - надання деканатам та кафедрам консультацій щодо організації інклюзивного навчання та навчально-реабілітаційного процесу;
 - моніторинг соціально-побутових та санітарно-гігієнічних умов проживання студентів з особливими освітніми потребами у гуртожитках;
 - організація просвітницької діяльності серед студентів без інвалідності щодо аспектів інклюзивного навчання у вищому навчальному закладі;
 - вивчення специфічних потреб в різних категорій студентів з особливими освітніми потребами, що виникають в процесі навчання в університеті;
 - створення спеціальних освітньо-реабілітаційних умов та системи комплексного супроводу (корекційно-реабілітаційного, психолого-андрагогічного, соціального, соціально-середовищного, соціально-культурного, медичного, валеологічного, спортивно-фізкультурного, правового, організаційного, архітектурно-середовищного, матеріально-технічного тощо);
 - сприяння впровадженню спеціальних інформаційних та навчальних технологій;
 - розробка рекомендацій щодо підготовки спеціалізованого навчально-методичного забезпечення та науково-методичного обґрунтування різних аспектів інклюзивного навчання;
 - розробка індивідуальної навчальної-реабілітаційної програми для студентів з особливими освітніми потребами та контроль за її виконанням;
 - поєднання освітньо-виховного процесу з індивідуальними

корекційно-реабілітаційними заходами;

- збереження і зміцнення фізичного, психічного та соціального та духовно-морального здоров'я;
- підвищення якості освітньо-виховного процесу та сприяння ефективному здобуттю професії;
- організація взаємодії навчального закладу з місцевими органами виконавчої влади, державними та недержавними установами (громадськими організаціями, фондами тощо), які працюють у сфері медико-соціального реабілітування, освіти та працевлаштування осіб з інвалідністю;
- організація волонтерської роботи за напрямами діяльності Центру;
- проведення профорієнтаційної роботи серед учнів з особливими освітніми потребами;
- координація всіх служб закладу щодо організації комплексного супроводу навчання студентів з особливими освітніми потребами;
- забезпечення послідовності, комплексності та безперервності виконання реабілітаційних заходів, оцінку їх результатів та ефективності;
- надання консультативних освітніх послуг з різних питань впровадження та реалізації інклюзивної моделі навчання в дошкільних, загальноосвітніх та вищих навчальних закладах.

7. Науково-теоретичні засади діяльності Центру:

- побудова освітньо-реабілітаційного процесу як особистісно орієнтованої системи.
- вільний вибір видів супроводу навчання;
- диференційований підхід до розроблення індивідуальної навчально-реабілітаційної програми відповідно до нозології;
- поєднання форм та змісту навчально-виховного процесу з індивідуальними корекційно-реабілітаційними заходами, системної взаємодії всіх елементів навчально-реабілітаційного простору вищої освіти;
- застосування інноваційних моделей навчання на основі наукових засад андрагогіки та реабілітології;
- поетапне адаптування осіб з інвалідністю до навчального процесу у вищому навчальному закладі;
- системне та послідовне впровадження сучасних технологій (дистанційних, комп'ютерних тощо) оптимізації вищої освіти.

8. Інклюзивне навчання студентів з особливостями психофізичного розвитку в ХНПУ імені Г.С. Сковороди включає такі види супроводу, які реалізує Центр в межах своїх повноважень:

- діагностичний напрям включає формування, оновлення бази даних студентів з особливостями психофізичного розвитку в ХНПУ імені Г.С. Сковороди;
- навчально-методичний супровід передбачає методичне забезпечення різних видів супроводу навчання. Навчання та консультації співробітників університету (викладачів) та волонтерів щодо питань організації роботи та супроводу студентів з особливостями психофізичного розвитку. Робота з

волонтерам, які працюють зі студентами з особливостями психофізичного розвитку. Проведення семінарів, консультацій;

– психологічний супровід. У рамках даного напрямку супроводу навчання студентів з обмеженими можливостями здоров'я створюються умови для повноцінного особистісного і професійного розвитку учасників освітнього процесу. Проведення консультацій, тренінгів тощо;

– медико-реабілітаційний супровід включає комплекс заходів, спрямованих на підтримку, збереження та відновлення фізичного здоров'я студентів з особливими освітніми потребами. Його складовими є невідкладна медична допомога, консультативно-профілактична та реабілітаційно-відновлювальна підтримка. Здійснюється супровід персоналом медичного центру університету;

– програмно-ресурсний супровід забезпечує для кожної категорії осіб, які мають особливості психофізичного розвитку доступність сприйняття і розширення шляхів здобуття навчальної інформації та розширення технічних можливостей в роботі з нею (використання різних засобів альтернативної комунікації, комп'ютерні технології, створення бібліотеки навчально-методичної літератури в аудіоформаті та надрукованих шрифтом Брайля тощо);

– соціальний супровід включає заходи, спрямовані на забезпечення соціалізації студентів з особливими потребами, зокрема їхньої соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією цього блоку є подолання соціальної ізоляції осіб з інвалідністю, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення до всіх сфер суспільного життя;

– фізкультурно-спортивний супровід заохочує студентів до активних занять фізичною культурою та окремим видами спорту, участі у змаганнях різного рівня та параолімпійському русі, зміцнює мотивацію до здорового способу життя, передбачає поліпшення психофізичного стану студентів і підвищення їх інтелектуальної працездатності;

– консультації з питань, що турбують студентів: соціальних, особистісних, юридичних та ін. Залучення до співпраці спеціалістів різних профілів, громадських організацій;

– надання додаткових освітніх послуг для студентів курси з жестової мови (сурдоперекладу); формування правильної звуковимови у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; навчально-методичні семінари та курси підвищення кваліфікації для педагогічних працівників з питань впровадження інклюзивного навчання в дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; індивідуальні консультації для батьків, які виховують дітей з психофізичними вадами.

9. Роботу Центра забезпечують викладачі університету, які мають значний досвід практичної роботи з людьми, що мають особливості психофізичного розвитку, а саме: дефектолог, практичний психолог, лікар, соціальний педагог, юрист.